Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2021-0632
(mr. D.P.C.M. Hellegers, voorzitter en mr. P.V. Remmerswaal, secretaris)

Klacht ontvangen op	: 25 januari 2021
Ingediend door	: De consument
Tegen	: DEFAM B.V., gevestigd te Bunnik, verder te noemen DEFAM
Datum uitspraak	: 9 juli 2021
Aard uitspraak	: Bindend advies
Uitkomst	: Vordering afgewezen
Bijlage	: Relevante bepalingen uit de algemene voorwaarden

Samenvatting

Opnameblokkade bij doorlopend krediet. De consument stelt dat DEFAM op onterechte gronden is overgegaan tot het blokkeren van kredietopnames. DEFAM heeft aangevoerd dat zij de kredietwaardigheid van de consument opnieuw heeft beoordeeld en daaruit is gebleken dat extra opnames niet verantwoord zijn. De commissie is van oordeel dat de enkele melding dat een kredietwaardigheidstoets zal worden gedaan geen objectieve grond oplevert, op grond waarvan opnames geblokkeerd kunnen worden. De klacht is gegrond. Nu de kredietovereenkomst per 2 mei 2021 beëindigd is, is het feitelijk onmogelijk om nieuwe opnames te doen. De vordering kan daarom niet worden toegewezen.

1. De procedure

1.1 De commissie beslist op basis van haar reglement en op basis van de door partijen aan Kifid ingestuurde documenten inclusief bijlagen. Het gaat om: 1) het klachtformulier van de consument; 2) de aanvullende stukken van de consument; 3) het verweerschrift van DEFAM; 4) de repliek van de consument en 5) de dupliek van DEFAM.

1.2 De commissie is van oordeel dat het niet nodig is de zaak mondeling te behandelen. De zaak wordt daarom op grond van de stukken beslist.

1.3 De consument en DEFAM hebben gekozen voor een bindend advies. Dit betekent dat partijen elkaar aan de uitspraak kunnen houden.

2. Het geschil

Wat is er gebeurd?

2.1 De consument heeft in februari 2012 een doorlopend krediet afgesloten bij DEFAM, met een limiet van € 50.000,-.

Op de kredietovereenkomst zijn de Voorwaarden Doorlopend Krediet DEFAM B.V. van toepassing (hierna: de algemene voorwaarden). Voor de relevante bepalingen in de algemene voorwaarden wordt verwezen naar de bijlage bij deze uitspraak.

2.2 Op het moment van afsluiten van het krediet was de consument werkzaam in loondienst. Sinds februari 2013 is hij zelfstandig ondernemer. Van het doorlopende krediet is hij gebruik blijven maken. In de afgelopen drie jaren heeft hij af en toe zakelijke middelen, bedoeld voor investeringen in zijn onderneming, gebruikt om af te lossen op het krediet om zo de rente in privé te verlagen. Op het moment dat de middelen aangewend moesten worden voor investeringen, nam hij de bedragen weer op.

2.3 In april en juni 2020 heeft de consument extra aflossingen gedaan van respectievelijk € 10.000,- en € 5.000,-. Op 25 november 2020 heeft de consument een verzoek gedaan voor een opname van € 17.435,-. Naar aanleiding van dat verzoek heeft DEFAM hem op 26 november 2020 laten weten dat de gewenste opname op dat moment geen doorgang kon vinden en aan hem verzocht om actuele financiële gegevens te overleggen zodat een herbeoordeling van zijn kredietwaardigheid kan worden uitgevoerd. Uit voorzorg heeft DEFAM het krediet toen ook tijdelijk geblokkeerd. Op 7 december 2020 heeft DEFAM hem medegedeeld dat uit de beoordeling is gebleken dat zijn bestedingsruimte onvoldoende is. De opname is daarom geweigerd en de blokkade is van kracht gebleven.

2.4 De consument heeft op 7 december 2020 een klacht ingediend over de weigering van zijn opnameverzoek. Op 31 december 2020 is de klacht door DEFAM afgewezen, waarna de consument op 25 januari 2021 een klacht heeft ingediend bij Kifid.

2.5 In een poging om tot een oplossing van de klacht te komen heeft DEFAM tijdens de procedure bij Kifid aangegeven de financiële situatie van de consument opnieuw te beoordelen met inachtneming van het inkomen uit zijn onderneming. Ook uit die beoordeling is gebleken dat extra opnames onverantwoord zijn. Bij e-mail van 2 maart 2021 is de kredietovereenkomst door DEFAM opgezegd met inachtneming van een opzegtermijn van twee maanden. De kredietovereenkomst is daarom per 2 mei 2021 beëindigd.

De klacht en vordering

2.6 De consument stelt dat hij altijd gebruik heeft kunnen maken van het doorlopend krediet, ook sinds hij zelfstandig ondernemer is. In de afgelopen jaren heeft hij telkens extra bedragen kunnen aflossen en weer kunnen opnemen. Hij mocht er daarom vanuit gaan dat hij dat in de toekomst ook weer zou kunnen doen. In april en juni 2020 heeft hij in totaal € 15.000,- extra afgelost op het krediet, met het vertrouwen dat hij die bedragen later weer zou kunnen opnemen.

DEFAM heeft bovendien geen enkele onderbouwing gegeven voor haar oordeel dat extra opnames onverantwoord zouden zijn. Onder die omstandigheden is de opnameblokkade niet redelijk en billijk.

2.7 De consument vordert dat DEFAM ertoe wordt verplicht de opname van € 17.435,- toe te staan.

Het verweer

2.8 DEFAM heeft de volgende verweren gevoerd. Als kredietaanbieder is zij verplicht te waken voor overkreditering. Dit geldt niet alleen bij aanvang van het krediet, maar ook tussentijds. Uit de periodieke herbeoordeling van de kredietwaardigheid van de consument is gebleken dat extra opnames niet verantwoord zijn. Daarbij is van belang dat DEFAM geen krediet verstrekt aan ondernemers. Het inkomen uit de onderneming van de consument is daarom niet meegerekend. Bovendien is uit de herbeoordeling die heeft plaatsgevonden tijdens de procedure gebleken dat de kredietwaardigheid ook onvoldoende is als het inkomen uit de onderneming wel wordt meegenomen.

3. De beoordeling

Algemeen

3.1 De vraag die voorligt is of DEFAM de opnameblokkade mocht instellen. De commissie is van oordeel dat DEFAM dat niet mocht doen en licht dat hieronder toe.

3.2 In artikel 7:65 lid 3 van het Burgerlijk Wetboek (BW) is bepaald dat een kredietgever alleen op objectieve gronden een consument het recht kan ontnemen om krediet op te nemen, mits dat tussen partijen is overeengekomen. De commissie constateert dat deze bevoegdheid in dit geval is opgenomen in artikel 8 van de algemene voorwaarden.

3.3 Overkreditering kan als een objectieve grond voor het blokkeren van het recht om het krediet op te nemen worden beschouwd. Gezien de bescherming die de wetgever aan een consument bij consumptief krediet beoogt te bieden, dient bij een beoordeling van de kredietwaardigheid van de consument gedurende de looptijd van het consumptief krediet de financiële verplichtingen van de consument op maat te worden bezien. Een dergelijk maatwerk wordt ook verlangd op basis van de eisen van de redelijkheid en billijkheid die de overeenkomst tussen partijen mede beheersen. Zie ook de artikelen 6:2 BW en 6:248 BW.[1]

3.4 De enkele mededeling dat een kredietgever een kredietwaardigheidstoets wenst uit te voeren is op zichzelf echter geen objectieve grond in de zin van artikel 7:65 lid 3 BW.

[1] Zie Geschillencommissie Kifid, nr. 2021-0195.

Pas op het moment dat uit de kredietwaardigheidstoets is gebleken dat een consument onvoldoende kredietwaardig is en de kredietaanbieder de consument daarover heeft geïnformeerd, is sprake van een objectieve grond, op grond waarvan de kredietgever opnames kan blokkeren. Door de consument het recht te ontnemen op de grond dat zij een kredietwaardigheidstoets wilde gaan uitvoeren, heeft DEFAM gehandeld in strijd met artikel 7:65 lid 3 BW. In beginsel betekent dit dat de consument het krediet mag blijven opnemen. De commissie stelt vast dat een nieuwe opname echter feitelijk onmogelijk is geworden door de beëindiging van de kredietovereenkomst door DEFAM op 2 mei 2021, met een beroep op artikel 7 van de algemene voorwaarden. Het is niet gesteld of gebleken dat DEFAM van haar opzeggingsbevoegdheid gebruik heeft gemaakt op een wijze die naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is (zie artikel 6:248 lid 2 BW). Voor dat oordeel is mede van belang dat de consument elders een krediet kan afsluiten. Vanwege de beëindiging van de kredietovereenkomst kan DEFAM niet worden verplicht de consument toe te staan nieuwe opnames te doen.

3.5 De commissie concludeert dat de klacht van de consument gegrond is. De vordering wordt afgewezen.

4. De beslissing

De commissie beslist dat DEFAM heeft gehandeld in strijd met artikel 7:65 lid 3 BW. Het meer of anders gevorderde wordt afgewezen.

Deze uitspraak is een bindend advies. Tegen deze uitspraak kunt u beroep instellen bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening als wordt voldaan aan de vereisten van artikel 2 van het Reglement van de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. Voor het instellen van beroep geldt een termijn van zes weken na verzending van deze uitspraak. Het reglement van de commissie van beroep en meer informatie over het instellen van beroep kunt u vinden op de website www.kifid.nl/in-beroep-gaan-bij-kifid.

Binnen twee weken na de verzenddatum van deze uitspraak kunt u een schriftelijk verzoek indienen tot herstel van vergissingen in de uitspraak zoals schrijffouten, een verkeerde naam/datum of rekenfouten. De beslissing van de geschillencommissie in de uitspraak kan hiermee niet ter discussie worden gesteld. Binnen een maand na de verzenddatum van de uitspraak kunt u een schriftelijk verzoek indienen om de uitspraak aan te vullen als u vindt dat de geschillencommissie niet heeft beslist over alle onderdelen van uw vordering. Dit ziet niet op de situatie waarin u meent dat de geschillencommissie in haar uitspraak niet uitdrukkelijk al uw argumenten, ter onderbouwing van uw vordering, heeft behandeld. Meer informatie hierover staat in artikel 40 van het reglement van de geschillencommissie, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten.

Bijlage – bepalingen uit de algemene voorwaarden

Artikel 7

De kredietnemer is te allen tijde bevoegd de kredietovereenkomst schriftelijk op te zeggen met inachtneming van een opzegtermijn van één maand. DEFAM is te allen tijde bevoegd de kredietovereenkomst schriftelijk op te zeggen met inachtneming van een opzegtermijn van twee maanden. In geval van opzegging zal de kredietnemer geen verdere opnames kunnen verrichten. Het in de kredietovereenkomst bepaalde, met inbegrip van het bepaalde omtrent de verschuldigde betaling bij betalingsachterstanden, blijft van kracht totdat het krediet in het geheel zal zijn afgelost.

Artikel 8

DEFAM is bevoegd om de kredietnemer het recht om krediet op te nemen op objectieve gronden te ontnemen. Objectieve gronden voor een ontneming van het recht krediet op te nemen, zijn bijvoorbeeld: ongeoorloofd of frauduleus gebruik van het krediet of een aanzienlijk verhoogd risico dat de kredietnemer zijn verplichtingen om het krediet af te lossen niet zal kunnen nakomen. Indien DEFAM gebruik maakt van dit recht zal DEFAM de kredietnemer van tevoren schriftelijk op de hoogte stellen, tenzij sprake is van een acute situatie die een voorafgaande kennisgeving onmogelijk maakt. In een dergelijke situatie zal DEFAM de kredietnemer onmiddellijk na de ontneming informeren.